

757

10

COLOQUI NOU PERA DIVERTIR EL MAL
humor, y desterrar la melancolía, quant hia falta
de dinés: en el que es declaren les penes y treballs dels
pobres festechants, curts de habers; com ho vorá
ben clarament el curiós letor en esta

PRIMERA PART.

DELS FESTECHANTS.

A Ra va: pues que tinc temps,
y estic ben desocupat,
em pareix contar un cuento,
per ser festes de Nadal.
En estos dies els chics

van com á mosques torbats,
en busca de sos padrins,
en la bolseta en la ma,
com qui diu: señor padrí,
así meis tinc de posar

els dinés de les estrenes
que vosté em te de donar.
Tots son parents este dia,
mes que pasen del quart grau;
tots volen que siguen tíos,
cosins, nebots y chermans:
no te gran forsa la mòga?
be diuen, qués calitat.
Luego entimen en les pasquies,
y una retalla fan,
que de lo que molts se riuen,
yo tinc ganas de plorar,
perque qui no te menuts,
pòc alegre pòt estar.
Hia alguns chics tan importuns,
que mes que estiguen parlant
en lo Virey en persona,
allí els tenen de afrontar;
sels agarren de la capa,
que per lleu nols deixarán,
per mes enseñes quels fasen
la bolsa están amostrant;
con que es vehuen tan confusos,
dels fillò's sent apretats,
que á bònes els han de dir,
fills meus, tornareu demá.
Y es el cas, que tenen flato
de faldriquera, á tan gran,
que si els pencharen á molts
de un abre cap per aball,
ni mich diner els cauria;
pues cóm tenen de estrenar?
Aneu á tindre fillò's,
ni á ser padrins enchamay.
Deu me lliure de chiquets
atrevits en demanar.
Y pues ells están contents,
vull que se alegren els grans,
referintlos á la lletra
sinse mentira ni engan,

les afficcions ordinaries
que pasen els festachants,
en especial tots aquells
que tenen poc que gastar.
Servirán de testimòni
de Valensia les tres parts,
que no perque yo he dit cuento,
ha de ser tot fals y mal.
Es vehuen en tantes penes,
que yo les done á pasar
al machor de tots los simples
y locos del hospital,
que com no tenen discurs,
no saben qué son treballs.
El que festecha, en les festes
y dumanches de tot lañ,
una ròsa ó capollets,
ó clavell ha de comprar,
si no dirá la Señora
ques un vil interesat.
La fruita mes primerenca,
es precis li han de portar;
el moscatell de Molvedre,
les prunes de Sen Chuan,
fraures, peres y camueses,
també prunes descaldar,
la carchòfa y albudeca,
meló de olor y tot lañ,
els datils de Berbería,
els codoñs asaonats,
avellotes y magranes,
orelletes y torrat;
basta avellanes, castañes
la chica te de tastar,
y millor de les torrades,
que mes blanetes están:
els cañamels de Gandía,
melacatons :- cap sagrat!
dels albercòcs me olvidaba,
y cireres ampollars,

*Nota perkerreda
para al v. 3. y dona
si en lo 1. y despues
seguir el 5. de la segona*

3.
pataques, cascabellicos,
y peres carabasals,
les de cuyxa y mosqueròles,
les llimetes imperials,
les tarònces de la China,
també el moscatell romá.
En fi de lo primer que entra
y millor en lo mercat,
han de dur á la señora,
si no no hia que parlar
de casarse, ni pensarho;
perque una cara li fan,
en tals desdeñs y desayres,
com si foren uns esclaus
els señors de les señores.
No estém ben aparellats!
asó nosignala el cuento
ques diu del amo criat.
Aném pues á Sen Donís:
así em pòden perdonar;
pero com es lo que pasa,
y no es en particular,
ho diré mes clar que laygua,
cantant com un papagall.
En este dia els festechs
sòlen anar á rodar
per no cumplir el costúm
tan antic y tan usat,
que ho fan casi de chusticia,
lo que era árbitre y de grat.
La vespra pues de esta festa
pareix un divèndres sant,
perques fan tants de calvaris,
que imposible es de contar.
Qué de empeños, qué de estafes,
y qué de enredos que hia,
per fer un bon mocador
de casques, de marsapá,
de piulettes y cuets,
torrons de sucre, torrat,

també confitura seca,
y algun caramè'o amarc;
un bon mocador de seda
pera el dia de Tots Sants,
ah! y un anell de esmeraldes,
si no pòt de diamants.
El dia de Sant ó Santa,
en que ella cumplix els anys,
es forsós de quel señor
la penche en un costós llas,
una llisteta de moda,
flòc á lo que sòl usar.
Yo els fera un escorredor
de bona corda de espart,
perque no tenen chuí,
ni el tiadrán en cent y un añ;
pues si no, no foren causa
de gastos tan escusats,
no pensant en la gasusa
que despues han de pasar.
No saben quels pòbres hòmens
per asò shan de empeñar,
y quels empeños els paguen
despues ques tròben casats?
Con que tot lo que ara gasten
es motiu despues de fam.
Pues quin atra bobería,
els mocadors dels porrats!
En estes festes y atres,
que ixirán á pasechar,
es menester quel señor
previnga un bona verenar,
arreglant un mocador,
perque si no, queda mal.
Be pòden portar les mines,
que en orient y occident hia,
pero encara deixe mòdo
no les podrán contentar,
perque moltes desdeñoses
tot ho van menospreciar.

4.
Be fan alguns, que samaguen,
y es fiachixen estar mals;
atres dihuen que van fora,
pera poderse escapar,
y á fé que no es mala treta;
estos la saben chugar.
Per ma fé, fora millor
el festech no començar
tan fàcilment com á cegos,
sens mirar estos treballs,
estes penes y congoixes,
estos grans tormens y afañs!
Perque els pareis boniqueta,
perque te bona garvo y tall,
ó com dihuen, bona cara,
y els ulls com dos diamants.
Pues simples, tot et postis
lo que en elles contemplau;
y per asó tan de gasto?
había boquimólls mes grans!
Vosatros tenui la culpa
que fan elles lo que fan.
Chirém fulla: si hia cèls,
que es comú en los festechants:
habrá torment com aquest?
Pues tot asó han de pasar.
Si la Chica sen va á misa,
ell la te de acompanyar;
si va al hora ó al sermó,
ell no la te de deixar;
quant ella fa la estació,
reza ell als cinc altars:
en fi no la pèrt de vista,
sempre de ull la está covant.
Qué males nits, qué mals ratos
pasa un pobre festechant!
Reixes, parets y balcones
de continuo está rondant;
mes que tróne y caiguen rayos,
en lo carrer sha de estar,

sufrint els frets y les pluches,
hasta les dents tiritant;
y la bona señoreta
moltes vegades roncant.
¿No es bon cuento estar dormint
y el atre estarse bañant,
perdent pacència y salut
á la serena y al ras?
En lestiu algunes nits
de les festes principals,
shan de fer músiques bones,
no folies ni romans,
sino de les que la bolsa
la deixen agonisant.
Els que cumplixen les lleys
que la costum ha posat,
efectúen sos casorios,
quant ya no hia que gastar,
al cap de tanta fatiga,
de sentiments y pesars;
al que no les dimisories
li entreguen luego al instant,
perque vacha á portar órden,
ques tróba desordenat.
Estos en fi son els chascos
que á moltíssims han pasat:
despues que á la señoreta
de regalar shan cansat,
sencontren plens de miseries,
sinse tiadre que menchar.
Pero fasen moltes gracies
que no han pasat mes abant,
perque ara á fé comensaben
ells á entrar en los treballs,
que si son grans, quant festechen,
son machors en ser casats,
com ho vorán mes extens
en atra segona part;
si ho contempen, yo asegure
que molt alerta viurán.